

APIE MUZIEJUS:

**VEIDU Į JŪRĄ.
LIETUVOS JŪRŲ MUZIEJUI – 25 METAI,
KLAIPĖDA, 2004, 120 P.**

**MAŽOSIOS LIETUVOS ISTORIJOS PAMINKLAI.
IŠ MAŽOSIOS LIETUVOS ISTORIJOS MUZIEJAUS RINKINIŲ,
KLAIPĖDA, 2004, 96 P.**

Daiva Filipavičiūtė

2004 metai Klaipėdos kultūriniame gyvenime buvo pažymėti dviejų muziejų gimtadieniais. Mažosios Lietuvos istorijos muziejus šventė 80-metį, o iš jo išaugęs Lietuvos jūrų muziejus minėjo 25 metų sukaktį. Šventiniame šurmulyje muziejų darbuotojai nepamiršo savo gerbėjų – lankytojų ir sukūrė jiems dovanas – knygas-albumus *Mažosios Lietuvos istorijos paminklai* ir *Veidu į jūrą*.

Šiuose leidiniuose rasime dalelę jų kūrėjų – muziejų, tačiau skaitytojams pristatomos skirtingos šių muziejų pusės.

Mažosios Lietuvos istorijos paminklai mus nukelia į praeitį. Į tai nukreipia ir pirmuose puslapiuose pristatyti leidinio tikslai: kad „pateikiami eksponatai įgalintų geriau pažinti Mažosios Lietuvos istorijos ir kultūros paveldą, pajusti Mažosios Lietuvos daugiakultūriškumą“ (p. 5). Todėl suprantama, kodėl muziejaus istorijai, veiklai pristatyti skirti tik penki knygos puslapiai (p. 5–9), o pagrindinis dėmesys skiriamas didžiausiam muziejaus turtui – eksponatams, kurių per 80 metų sukaupta daugiau nei 86 000 (p. 9). Be abejo, viename leidinyje visų šių lobių nepristatysi, tačiau pateiktos nuotraukos atskleidžia muziejaus eksponatų įvairovę: nuo priešistorinių laikų Klaipėdos krašto radinių iki XX a. pirmosios pusės Mažosios Lietuvos palikimo. Leidinio sudarytojai išlaiko duotą žodį – supažindinti su Mažosios Lietuvos daugiakultūriškumu. Čia randame ir kuršiškos Klaipėdos krašto priešistorės, ir prūsiškos-vokiškos Mažosios Lietuvos praeities, ir lietuvininkų (mažlietuvių) buities bei kultūrinės veiklos elementų. Geriau pažinti vaizduojamus eksponatus padeda kiekvienos nuotraukos anotacija.

Leidinyje *Veidu į jūrą* – tai „Lietuvos jūrų muziejaus gyvenimo atspindys“ (p. 117). Tiksliau būtų – šiandieninio gyvenimo. Muziejaus istorijos momentai čia taip pat prisimenami tik keliuose puslapiuose. Juose susipažįstame su Lietuvos jūrų muziejaus pradžia 1973–1979 m. (p. 14–17), kai kurių gyvųjų eksponatų (eršketų, šiaurės jūrų liūto, pingvinų, ruonių, delfinų) keliais į muziejų (p. 46–49), laivybos ekspozicijos atsiradimo akimirkomis (p. 90–93).

Leidinyje Lietuvos jūrų muziejus pristatomas ne tik kaip neatsiejama Koppalio, Kuršių nerijos, Klaipėdos, bet ir visos Lietuvos jūrinės kultūros dalis. Leidinio sudarytojai įtikina, kad muzie-

jui prieš 25 metus buvo parinkta geriausia vieta: „Ten susitinka marios su jūra, ten atsiveria Klaipėdos uosto vartai – lietuvių į platųjį pasaulį pradžia ir pabaiga“ (p. 13).

Leidinyje *Veidu į jūrą* pristatomas muziejaus įvairumas – tai ne tik pingvinai, ruoniai, delfinai... Čia matome Klaipėdos krašto žvejybos tradicijų, laivybos istorijos atspindžių. Be abejo, labiausiai į Jūrų muziejų lankytojus traukia Kopgalio „gyventojai“ – delfinai, ruoniai, jūrų liūtai, pingvinai, Lietuvos vandenu, tropinių jūrų žuvis – juos visus galima pamatyti Jūrų muziejuje, tačiau galima pažinti ir knygos puslapiuose. Iš pirmo žvilgsnio, lyg ir trūktų nuotraukų komentarų, aprašymų. Tačiau besklaidant knygos puslapius, nagrinėjant nuotraukas ir skaitant taiklius A. Každailio įvadás į atskiras nuotraukų grupes, galima taip pasinerti į spalvingą muziejaus gyvenimą, kad anotacijos tampa nebūtinės. Juk „Kiekvienas Klaipėdos vaikas pasakys: pingvinas“ (p. 60), jei paklausi apie paukštį, kuris neskraido.

Šiuose leidiniuose galime pažinti skirtingas abiejų muziejų gyvenimo puses. *Mažosios Lietuvos istorijos paminklai* pristato tik vieną Mažosios Lietuvos istorijos muziejaus pusę – savo fondus – turtą, kurį būtina tirti, pristatyti, saugoti ir perduoti ateinančioms kartoms. Leidinio puslapiuose lyg ir nematome muziejaus kūrėjų – darbuotojų, tačiau juos galime pažinti per jų darbus: archeologinių kasinėjimų metu rastus radinius, studijuojamus istorinius šaltinius, kaupiamą etnografinę medžiagą.

Tuo tarpu leidinyje *Veidu į jūrą* matome, kaip muziejuje susipynę eksponatai (gyvūnai, daiktai), lankytojai, darbuotojai. Pastarieji leidinio nuotraukose tampa neatskiriama muziejaus, net savotiška jo ekspozicijos dalimi. Muziejus šiame albume pristatomas išsamiai, parodoma, kokia svarbi yra muziejaus visuma – ekspozicija, lankytojai, darbuotojai. Nė viena šių dalių negali egzistuoti viena be kitos.

Abu pristatomi leidiniai saviti. *Veidu į jūrą* – dinamiškas leidinys kaip ir pats Lietuvos jūrų muziejus, kuris keičiasi kiekvieną minutę, kaip ir jo „gyventojai“. *Mažosios Lietuvos istorijos paminklai* – tai Mažosios Lietuvos pasaulio, kuris išnyko po Antrojo pasaulinio karo, palikimo pristatymas. Galime vadinti šiuos leidinius mažaisiais muziejais, po kuriuos keliaudamas, t. y. vartydamas knygų puslapius, pasijunti tarsi aplankęs mažytę dalelę Mažosios Lietuvos istorijos ir Lietuvos jūrų muziejų. Pasijunti prisilietęs prie dviejų Klaipėdos krašto ypatybių – Jūros, marinistinio paveldo ir Mažosios Lietuvos praeities.